

Mozaiik

obiteljskih prava

KATEHETSKE RADIONICE PREMA
POVELJI O PRAVIMA OBITELJI SVETE STOLICE

MOZAIK OBITELJSKIH PRAVA

predstavlja poziv obiteljima da zajedničkim obrađivanjem katehetskih radionica slože mozaik obiteljskih prava i postanu stvarni subjekt Crkve i društva.

NADAHNJUJUĆI SE

na primjeru Svete Obitelji

OSVIJESTIMO

značaj i izazove naravne
obitelji u suvremenome društvu,

OSNAŽIMO SVOJE OBITELJI

znanjem i vještinama,

POVEŽIMO SE

molitvom i druženjem,

ŽIVOTOM POSVJEDOČIMO

Božju ljubav,

BUDIMO AKTIVNI

sudionici društvenih zbivanja
kako bismo ostvarili svoja prava!

Mozaik obiteljskih prava

KATEHETSKE RADIONICE PREMA
POVELJI O PRAVIMA OBITELJI SVETE STOLICE

Priredili:

Petar-Krešimir Hodžić, dr. med. (voditelj Ureda HBK za obitelj)
Miroslav Klobučar, prof. (predsjednik Udruge »Vidi, prosudi, djeluj«)

Autorski tim:

Jadranka Ažić, doktorandica FFDI-ja
mr. sc. o. Jure Bosančić, DI
Ana Cukrov, dipl. psihologinja
mag. Lidija Fodor, bioetičarka
Petar-Krešimir Hodžić, dr. med.
Miroslav Klobučar, prof.
Katarina i Anto Zubak, dipl. katehete
Marija Žebec, prof. hrvatskog jezika i povijesti

Lektura i korektura:

Anđa Jakovljević, prof. hrvatskog jezika i književnosti
Verica Kraš Villa, dipl. iur.

Izdaje:

Ured Hrvatske biskupske konferencije za obitelj

Grafičko oblikovanje:

Blaženka Matić, Siniša Kolar

Grafička priprema:

Glas Koncila, Kaptol 8, Zagreb

Fotografije:

1. reprodukcija slike Svete Obitelji sir Johna Everetta Millaisa
2. obitelj Kanceljak, snimio Bernard Čović

ZAHVALE

Osim članovima autorskoga tima i njihovim obiteljima, projekt **Mozaik obiteljskih prava** svoj nastanak ima zahvaliti i mnogim drugim osobama koje su svojim stručnim i sadržajnim doprinosom uvelike obogatile kako katehetske radionice, tako i čitav projekt.

Prije svih, zahvalu je potrebno izraziti krčkome biskupu mons. Valteru Županu, predsjedniku Vijeća HBK za obitelj, koji je od samoga početka podupirao nastajanje katehetskih radionica naglašavajući njihovu važnost i dalekosežnost. Svakako, u tome kontekstu valja zahvaliti i (nad)biskupijskim povjerenicima za pastoral braka i obitelji koji su, bili i ostali, prvi promicatelji projekta u svojim (nad)biskupijama.

U razvoju projekta osobito valja izdvojiti doprinos **Udruge »Vidi, prosudi, djeluj«** (www.vpd.hr) čija je metodologija, isprobana višegodišnjim iskustvom radioničkog rada s odraslima u sklopu njihova **Tečaja integracije života i vjere**, ugrađena u potku katehetskih radionica. Budući da su korišteni i neki njihovi materijali, zahvalu treba protegnuti i na **Craighead institut za integraciju života i vjere** iz Glasgowa u Škotskoj.

Projekt svoj završni tekstualni izričaj duguje profesoricama Anđi Jakovljević i Verici Kraš Villa koje su lektorirale i ispravile tekstove. Uz to, gđa Verica Kraš Villa i njezin suprug Guido Villa preveli su na talijanski jezik prvih pet katehetskih radionica, na temelju čega je projekt dobio izrazito pozitivno mišljenje mons. Renza Bonettija, višegodišnjega predstojnika **Ureda za obiteljski pastoral Talijanske biskupske konferencije** i autora međunarodno prepoznatog **Projekta Župa-obitelj**.

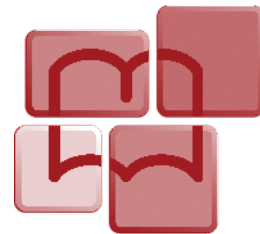
Nadalje, mr. sc. Anđela Jeličić, bibličarka na Teologiji u Rijeci, predložila je izbor biblijskih tekstova za pojedine katehetske radionice; fra Miroslav Bustruc iz svoje je baze izdvojio odgovarajuće *PowerPoint* prezentacije; profesorica Renata Ivoš-Krajina ponudila je prijedlog uvodnih i zaključnih pjesama; g. Srećko Puntarić, karikaturist, dopustio je korištenje svojih izabranih karikatura; g. Tomislav Buntak, akademski slikar i grafičar, probrao je prijedloge umjetničkih djela za naslovnice, a kreativni studio za grafički i web dizajn APOSTOL (www.apostol.hr) izradio je idejni predložak grafičkoga rješenja naslovnice i razdjelnica.

Pristoji se na ovakav način zahvaliti im na njihovu doprinosu, ali potrebno je zahvaliti i svima onima koji su sudjelovali u testiranjima katehetskih radionica kako bi njihov sadržaj bio što kvalitetniji i provodljiviji.

Osim zahvala za odobrenje korištenja tekstova navedenih uz pojedine priloge, posebnu zahvalu projekt duguje nakladničkoj kući Verbum d.o.o. iz Splita za korištenje navoda iz nekolicine njihovih knjiga.

Kako se projekt bude razvijao i sve se više osoba bude uključivalo u taj razvoj, tako će se širiti i popis onih kojima će trebati iskazati zahvalnost, pa autorski tim koristi prigodu da to unaprijed i učini.

Mozaik obiteljskih prava

Mozaik obiteljskih prava (MOP) projekt je koji svoj početak ima u viziji voditelja Ureda HBK za obitelj kako bi obrađivanje *Povelje o pravima obitelji Svete Stolice* iz 1983. godine i aktualizacija toga važnoga, ali slabo poznatoga, dokumenta u radio-ničkome obliku predstavljalo vrijedan doprinos razvoju obiteljskoga pastorala Crkve u Hrvatskoj.

Ostvarena suradnja s udrugom »Vidi, prosudi, djeluj« i početak osmišljavanja radionica prožetih tom metodologijom poklopili su se s odlukom Hrvatske biskupske konferencije o organiziranju prvoga susreta obitelji u nas koji je bio predviđen za 15. svibnja 2011. (Dan obitelji 2011.) pod nazivom »Volim obitelj«. Stoga su radionice prihvaćene kao sastavni dio pripremnoga razdoblja za Dan obitelji 2011., a kasnije i za apostolski pohod pape Benedikta XVI. Hrvatskoj 4. i 5. lipnja 2011. Naime, Sveti je Otac prihvatio poziv izražavajući želju sudjelovati na prvome Nacionalnom susretu hrvatskih katoličkih obitelji i pomoliti se na grobu blaženoga Alojzija Stepinca.

Međutim, projekt MOP nije samo u službi pripreme za taj susret, već je dugoročno usmjeren razvoju obiteljskoga pastorala, osobito osnivanjem novih i jačanjem postojećih zajednica obitelji u župama te njihova povezivanja i umrežavanja najprije na razini (nad)biskupija, a potom i na nacionalnoj razini. Projektom se želi naglasiti nezamjenjiva uloga, prema Božjoj zamisli utemeljene, naravne obitelji za uspostavu i održavanje zdrava i stabilna društva. U tom svjetlu dobro se ovdje sjetiti riječi blaženoga kardinala Stepinca koji je rekao da »jake i sretne Hrvatske nema bez jakih, fizički i moralno zdravih i zadovoljnih obitelji«.

OSTALI CILJEVI PROJEKTA SU:

- osvijestiti vrednote života, braka i obitelji te promišljati kako ih promicati u društvu
- upoznati sudionike s pravima obitelji i raščlaniti mogućnosti ostvarenja tih prava
- produbiti vjeru i osjećaj crkvenosti hrvatskih obitelji
- probuditi svijest o crkvenome i društvenome poslanju obitelji
- uspostaviti podlogu sustavnu razvoju cjelokupnoga obiteljskog pastorala.

Upravo je spomenuta *Povelja o pravima obitelji* odlična polazišna točka za ostvarenje tih ciljeva jer je to dokument koji je Sveta Stolica predložila svim osobama, ustanovama i predstavnicima vlasti nadležnima za poslanje obitelji u suvremenome svijetu. Prava koja su u njoj iznesena proizlaze iz zakona što ih je Bog upisao u srce svakoga ljudskog bića. Neka od tih prava su formalno-pravno regulirana i zaštićena dok druga nisu; međutim, suvremeni način života i tendencija zakonskih promjena sve ih dovodi u pitanje. Zato su prava iznesena u Povelji prije svega proročki poziv na zaštitu dostojanstva svakoga ljudskog bića te na zauzimanje oko dobrobiti braka i obitelji kao institucija koje valja poštivati, promicati i braniti od svake povrede.

Tekst Povelje je poprilično kratak, a osim uvoda u kojemu se iznose teološko-antropološke postavke, donosi dvanaest članaka koji obrađuju temeljna obiteljska prava i s njima povezane vrijednosti. Kratkoća teksta podrazumijeva mnoga znanja. Zato se projektom *Mozaik obiteljskih prava* htjelo što veći broj hrvatskih obitelji upoznati sa spomenutom Poveljom i pozvati ih na dublje promišljanje njezina sadržaja stavljajući ga u kontekst suvremenoga hrvatskog društva.

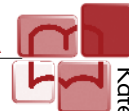
U želji za prožimanjem katehetskih i radioničkih sastavnica počele su nastajati katehetske radionice i slagati se u dvostrani mozaik, po čemu je projekt i dobio ime. Njihovim obrađivanjem s jedne strane sve se više otkriva slika Svete Obitelji koja predstavlja uzor svim kršćanskim obiteljima, a s druge strane slika o stanju obitelji u Hrvatskoj. MOP, dakle, upućuje poziv obiteljima da zajedničkim obrađivanjem katehetskih radionica slože mozaik obiteljskih prava i postanu stvarni subjekt Crkve i društva.

Za svaki od dvanaest članaka najprije je određena središnja tema, kao i pripadajući joj ciljevi, što je postalo osnovom za stvaranje kompleta jedinstvenih katehetskih radionica kako u Crkvi u Hrvatskoj, tako i u općoj Crkvi. Uz uvodnu koja, između ostaloga, služi kao priprema za radionički način rada i dvanaest koje proizlaze iz članaka Povelje, Mozaik još čine dvije katehetske radionice: četrnaesta koja prigodno zaokružuje prethodne te petnaesta koji služi vrednovanju. MOP tako u konačnici sadrži 15 katehetskih radionica koje obrađuju aktualne obiteljske teme:

1. Obitelji, u pravu si (Uvodna)
2. (Do)živjeti brak kao vrjednotu
3. Muškarac i žena – sloboda u jednakosti i različitosti
4. Mudrost odgovornoga roditeljstva
5. Kultura života
6. Roditelji – prvi i poglaviti odgojitelji
7. Dostojanstvo obitelji
8. Vjerska sloboda obitelji u društvu
9. Društveno poslanje obitelji
10. Obiteljska politika po mjeri obitelji
11. Sklad obiteljskoga života i rada
12. Obiteljski dom – pogodan za život
13. Doseljene obitelji – dinamični suživot
14. Volim obitelj
15. Obitelji, povjeruj i postani ono što jesi (Evaluacijska).

Po obradi svih katehetskih radionica, kada se u mozaik ugrade i posljednji kamenčići, dobije se jasnija predodžba o tome kakvu smo obitelj pozvani stvarati i čuvati slijedeći primjer svete nazaretske obitelji. Jasnoći pogleda zasigurno će doprinijeti i apostolski pohod pape Benedikta XVI. Hrvatskoj 4. i 5. lipnja 2011. te sudjelovanje na prvome *Nacionalnom susretu hrvatskih katoličkih obitelji* u nedjelju 5. lipnja na zagrebačkome Hipodromu.

ZNAČAJKE KATEHETSКИH RADIONICA:

- konkretne i zanimljive
- informativne i edukativne
- interaktivne i metodološki moderne
- spoj duhovnoga i praktičnoga
- zahvaćaju sve kanale usvajanja sadržaja
- uključuju i aktivno angažiraju sudionike.

Voditelji katehetskih radionica trebale bi biti osobe koje u tome već imaju neko iskustvo – poput voditelja župnih zajednica obitelji, vjeroučitelja i slično. Preporuka bi bila da se u vođenje, zbog grupne dinamike i kvalitete, uključi nekoliko osoba (optimalno dva bračna para) od kojih barem jedna ima neka teološka znanja, odnosno iskustvo vođenja grupa.

Zamišljeno je da projekt, kao nositelji obiteljskoga pastoralā, vode bračni parovi za bračne parove, ali njegovo provođenje u župi ne može se zamisliti bez svećenika čija su potpora i suradnja presudne za uspjeh projekta. Ako mu to vrijeme i ostale obveze dopuste, puno će značiti njegova nazočnost i sudjelovanje na katehetskim radionicama, jer će tako u praksi zaživjeti nadopunjavajuća narav sakramenta ženidbe i sakramenta svetoga reda – tih dvaju sakramenata u službi zajednici koji su usmjereni k spasenju drugih (usp. KKC, 1534).

Ciljna su skupina bračni parovi odnosno obitelji, prvenstveno u župama, koje bi činile jezgru skupina, ali skupine bi trebale ostati otvorene i za druge osobe jer svatko je dio neke obitelji.

Broj sudionika koji se preporučuje je od 8 do 13 bračnih parova odnosno 20-ak osoba. Za sudionike su priređeni bogati materijali koji se za svaki susret zasebno ulažu u mapu s razdjelnicima.

Predviđeno trajanje je u prosjeku 2,5 sata, čemu valja dodati preporučeno neformalno druženje uz okrjepu (agape).

Način izvođenja, dakako, uvelike ovisi o prostornim, tehničkim i organizacijskim uvjetima. Ritam susretanja dobro je dogovoriti na uvodnoj katehetskoj radionici, bilo da će se susreti odvijati radnim danom navečer, bilo subotom ili nedjeljom. Termini se mogu dogovarati od susreta do susreta ako to sudionicima bolje odgovara.

Na kraju potrebno je istaknuti kako katehetske radionice imaju zadanu **strukturu**:

- UVOD
- UVODNA MOLITVA / PJESMA
- OBRADA TEME
- PROPITIVANJE I DIJELJENJE
- BIBLIJSKO RAZMATRANJE
- RIJEČ UČITELJSTVA
- OTKRIVANJE
- OSTVARENJE
- MOLITVENE NAKANE I ZADATCI
- ZAKLJUČNA MOLITVA / PJESMA

Struktura je tako posložena s nakanom da potakne sudionike na molitvu, propitivanje i dijeljenje, odnosno kušanje sadržaja, a stavljanjem toga sadržaja u poveznicu s biblijskim tekstovima i dokumentima Učiteljstva Katoličke Crkve želi se postići nutarnje otkrivanje i naposljetku konkretno djelovanje. Materijal za sudionike bogat je i nudi se kao svojevrsan alat kojim se sudionici mogu poslužiti da bi odgovorili na vlastite bračne i obiteljske izazove, ali i da mogu argumentirano iznijeti svoje stavove u svojoj okolini i društvu općenito.

Naime, jedan od važnijih motiva za stvaranje katehetskih radionica proistječe iz činjenice da je hrvatski čovjek odviše pasivan u smislu društvenoga angažmana općenito, a onda i s obzirom na problematiku zaštite i promicanja naravne obitelji utemeljene na braku kao univerzalne vrijednosti. Puno godina diktature učinilo je svoje. Potrebno je shvatiti da politika piše zakone, a zakoni određuju na koji će način društvo funkcionirati. Pred nama je izbor, koji nekada nismo imali: ili ćemo biti aktivni i pratiti kakvi se zakoni donose te svojim glasom utjecati na društvo u kojem živimo ili ćemo ostati pasivni i dopustiti da društvo oblikuje netko drugi i tako utječe i na život naših obitelji.

Još 1981. godine Ivan Pavao II. u apostolskoj pobudnici *Familiaris consortio* (Obiteljska zajednica) napisao je da »obitelji moraju postajati sve svjesnije da su one 'pobornici' takozvane 'obiteljske politike' i da preuzimaju odgovornost za preobražaj društva; u protivnome, one će prve postati žrtvom onih zala, koja bi samo ravnodušno promatrale«.

Kako bi se to postiglo nužna je duhovna i čudoredna obnova hrvatskih obitelji koja se može ostvariti samo duhovno-molitvenim putem koji podrazumijeva trajno ispunjavanje zavjeta da hrvatska katolička obitelj dnevno moli i nedjeljom slavi svetu misu. Svakako će tome doprinijeti i duhovno-molitvena priprema za apostolski pohod svetoga oca Benedikta XVI. kao i sam pohod. Raduje da je s tim ciljem utemeljen *Forum obiteljskih zajednica* (www.forum-obiteljski.org).

Autori projekta nadaju se da će *Mozaik obiteljskih prava* u tome svjetlu opravdati trud uloženi u njegovo nastajanje.

Daljnji planovi predviđaju da se u suradnji s Uredom HBK za mlade i Nacionalnim katehetskim uredom izrade kateheze/radionice kojima bi se iste teme obradile na dobi primjeren način, a kako bi svi članovi obitelji mogli doživjeti sadržaj i o njemu razgovarati.

Nadalje, planirano postavljanje mrežne stranice, odnosno komunikacijskoga portala mop.hbk.hr omogućilo bi pristup osnovnim informacijama, ali još više mogućnost da postojeći voditelji preuzimaju nove sadržaje, dijele svoja iskustva i međusobno se umrežavaju. Također, mrežna stranica poslužila bi i potencijalnim voditeljima da se učenjem na daljinu i na temelju iskustava drugih pripreme za vođenje.

